

Prima instanță: Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău (jud. V. Muntean)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud. N. Budăi, M. Moraru, A. Minciuna)

ÎNCHEIERE

12 octombrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului

Judecători:

Tatiana Vieru

Valentina Clevadi

Oleg Sternioală

examinînd chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei din 06 aprilie 2016 a Curții de Apel Chișinău,

adoptată în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Andrei Crăciun împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova cu privire la încasarea prejudiciului material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii,

c o n s t a t ă :

La data de 06 august 2014, Andrei Crăciun a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova solicitînd încasarea prejudiciului material în mărime de 215727,90 lei și a prejudiciului moral în mărime de 5749999,99 lei cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală și ale procuraturii.

În motivarea acțiunii, reclamantul a invocat că prin sentința din 09 februarie 2009 a Judecătoria Buiucani, mun. Chișinău a fost condamnat: în baza art. art. 27, 145 alin.(2) lit.a) Cod penal la 16 ani închisoare; în baza art. 145 alin.(2) lit.a) Cod penal la 16 ani închisoare; în baza art. 145 alin.(3) lit. j) Cod penal la 20 ani închisoare; în baza art. art. 27, 145 alin.(3) lit. a) și j) Cod penal la 20 ani închisoare; în baza art. 84 alin.(1) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial al pedepselor aplicate, i-a fost stabilită pedeapsa definitivă de 21 ani închisoare cu executare în penitenciar de tip închis.

Indică că, judecătorul raportor a formulat o opinie separată, în care a argumentat că probele prezentate de partea acuzării și verificate în cadrul ședinței de judecată nu confirmă vina sa, motiv din care acesta urmează a fi achitat. Avocatul Filip Digor în interesul său a contestat cu apel sentința nominalizată, solicitînd casarea acesteia, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei sentințe de achitare, din motiv că fapta nu a fost comisă de el.

Prin decizia din 23 septembrie 2009 a Curții de Apel Chișinău a fost respins ca tardiv și inadmisibil apelul declarat de avocatul Filip Digor, în interesele lui Andrei Crăciun, fiind invocat că apelul a fost depus cu încălcarea termenilor prevăzuți de legislația procesual-penală și de către o persoană care nu este în drept, fără existența unui apel declarat în termen de către inculpat.

Avocatul Filip Digor, în interesele sale, cu invocarea temeiurilor prevăzute de art.427 alin.(1) pct.6), 12) Cod de procedură penală, a contestat cu recurs ordinar decizia nominalizată, solicitînd pronunțarea unei hotărîri de achitare în privința sa, deoarece fapta nu a fost comisă de el și nu sunt întrunite elementele infracțiunii. Concomitent, a specificat că la data de 22 februarie 2009 a încheiat contractul de asistență juridică cu rudele lui Andrei Crăciun și în ziua următoare la data de 23 februarie 2009 ora 14:15 a fost depus apel în cancelaria Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, înregistrat sub numărul 3120 din 23 februarie 2009, anexînd la recurs și copia acestei cereri de apel, însă nu știe nimic de apel. Apelul depus în termen de către avocat împotriva sentinței instanței de fond nu a fost expediat în instanța de apel pentru a fi examinat, fiind pierdut de cancelaria Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, prin ce i s-a încălcat dreptul său la un proces echitabil.

Prin decizia din 17 februarie 2009 a Curții Supreme de Justiție a fost considerat inadmisibil recursul ordinar declarat de avocatul Filip Digor, în interesele lui Crăciun Andrei.

Precizează că, avocatul Filip Digor, în interesele sale, a contestat cu recurs în anulare hotărîrile pronunțate, solicitînd casarea acestora, cu remiterea cauzei la o nouă judecare în instanța de apel, în alt complet de judecători, din motiv că un viciu fundamental în cazul procedurii precedente a afectat hotărîrea pronunțată. Viciul constă în faptul că apelul depus în termen de către avocat împotriva sentinței instanței de fond nu a fost expediat în instanța de apel pentru a fi examinat, fiind pierdut în cancelaria Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău.

Prin decizia din 23 decembrie 2010 a Curții Supreme de Justiție a fost considerat inadmisibil recursul în anulare declarat de avocatul Filip Digor.

Procurorul General adjunct-Igor Serbinov, a declarat recurs în anulare împotriva hotărîrilor pronunțate, solicitînd casarea deciziilor instanței de apel și de recurs din 17 februarie 2010 și din 23 decembrie 2010, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel.

Prin decizia din 05 mai 2011 a Curții Supreme de Justiție a fost considerat inadmisibil recursul în anulare declarat de Procurorul General adjunct-Igor Serbinov.

Procurorul General- Valeriu Zubco a declarat recurs în anulare solicitînd casarea deciziilor instanței de apel și a celei de recurs din 17 februarie 2010, 23 decembrie 2010 și 05 mai 2011, cu dispunerea rejudecării cauzei în instanța de apel, în alt complet de judecată, din motiv că, pînă la intrarea în vigoare a sentinței, s-a constatat că avocatul Filip Digor la 22 februarie 2009 a declarat apel în termen, depunîndu-l în cancelaria Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău la 23 februarie 2009, fiind înregistrat cu nr. 3120, fapt confirmat prin fotocopia din registrul de evidență a corespondenței de intrare al cancelariei și ștampila judecătoriei de pe copia apelului rămas la avocat. Apelul avocatului a dispărut din cancelaria Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău, iar avocatul la data de 08 iulie 2009 a declarat din nou apel, care a

fost respins ca tardiv.

Prin decizia din 29 septembrie 2011 a Curții Supreme de Justiție a fost considerat inadmisibil recursul în anulare declarat de Procurorul General- Valeriu Zubco, deoarece nu este întemeiat pe motivele prevăzute în art. 453 alin.(1) Cod de procedură penală și a fost declarat repetat.

Procurorul General adjunct - Igor Serbinov a declarat recurs în anulare împotriva hotărîrilor menționate supra, solicitînd casarea lor cu rejudecarea cauzei în ordine de apel, invocînd motive similare din recursul precedent.

Prin decizia din 22 decembrie 2011 a Curții Supreme de Justiție s-a considerat inadmisibil recursul în anulare declarat de Procurorul General adjunct - Igor Serbinov, ca fiind declarat repetat.

Procurorul General- Valeriu Zubco, invocînd prevederile art.452 alin.(1), art. 453 Cod de procedură penală, a contestat hotărîrile pronunțate cu recurs în anulare, solicitînd casarea acestora cu dispunerea rejudecării cauzei de către instanța de apel, în alt complet de judecată.

Prin hotărîrea din 22 octombrie 2012, Plenul Curții Supreme de Justiție a casat hotărîrile instanței de apel și de recurs și a remis cauza la o nouă rejudecare în instanța de apel, iar inculpatul Andrei Crăciun menținîndu-se în stare de arest. Pentru verificarea termenului de declarare a apelului instanța de apel a solicitat registrul corespondenței de intrare a Judecătoriei Buiucani din anul 2009 și s-a constatat că într-adevăr Filip Digor a înregistrat apel în numele inculpatului Andrei Crăciun, la data de 23 februarie 2009, sub numărul 3120, adică în termen de 14 zile de la pronunțarea sentinței.

Prin decizia din 11 iunie 2013 a Curții de Apel Chișinău a fost admis apelul avocatului Filip Digor, în interesele inculpatului Andrei Crăciun și a fost casată sentința din 09 februarie 2009 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău și a fost pronunțată o nouă hotărîre conform modului stabilit pentru prima instanță, și anume, în conformitate cu art.390 alin.(1) pct.2) Cod procedură penală, Andrei Crăciun în baza învinuirii pe art.art. 27,145 alin.(2) lit.a), art.145 alin. (2) lit.a), art. 145 alin.(3) lit.j), art. 145 alin.(2) lit.a), art.27, 145 alin.(3) lit. a), j) Cod penal a fost achitat pe motiv că fapta nu a fost comisă de el.

Sușține reclamantul că, pe parcursul vieții sale, pînă la arest, a fost încadrat în cîmpul muncii și a lucrat în funcția de electrician la stațiile de servicii auto. Paralel îngrijea de cotele de viță-de-vie care aparțineau părinților săi, deoarece ei sunt bolnavi și nu pot munci, iar el era unicul întreținător.

Declară că, în anul 2005 s-a căsătorit, avînd și un copil, dar din motiv că a fost arestat, viața de familie s-a destrămat. După ce a fost condamnat la 21 ani privațiune de libertate, soția împreună cu copilul l-au părăsit, a rămas de unul singur, bolnav. Are probleme și cu angajarea în cîmpul muncii, reproșîndu-i-se că a fost judecat pentru omor.

Invocă că, a fost torturat începînd cu 11 septembrie 2007 pentru a recunoaște vina în comiterea unei infracțiuni ce nu a săvîrșit.

Remarcă că, în cadrul urmăririi penale, la 07 decembrie 2007 în privința sa a fost efectuată o expertiză psihiatrico-legală ambulatorie. Comisia de experți a emis concluzia cu diagnosticul: „Consecințele traumatismului craneo-cerebral cu sindrom psihopatiiform”.

La data de 20 martie 2013 a fost pornită cauza penală în baza art.309/1 alin.(3) Cod penal pe faptul pretinselor acțiuni de tortură aplicate în privința sa, în cadrul căreia a declarat că în perioada 03 august 2007-19 octombrie 2007, fiind deținut în Izolatorul de Detenție Preventivă a Comisariatului General de Poliție mun.Chișinău, a fost maltratată și supus unui tratament inuman și degradant de către mai mulți colaboratori de poliție cu scopul de a-și recunoaște vina în comiterea infracțiunii pe care nu a săvârșit-o.

Afirmă reclamantul că, în rezultatul tragerii ilegale a reclamantului la răspundere penală pentru comiterea infracțiunilor pe care nu le-a săvârșit, a avut mult de suferit și familia sa. În primul an de detenție a fost părăsit de soție împreună cu copilul. Pe parcursul a cinci ani și jumătate cât s-a aflat în arest nu și-a văzut feciorul, deoarece fosta soție nu a fost la întrevvedere. Părinții și-au pierdut întreținătorul, cotele de viță de vie, care erau unica sursă de existență a familiei, au rămas neprelucrate, iar pentru a supraviețui ei înșiși și a-i trimite colete în penitenciar, părinții au fost nevoiți să înstrăineze terenul aferent casei de locuit. În legătură cu tragerea sa ilegală la răspundere penală, starea sănătății mamei sale s-a agravat. Conform răspunsului I.M.S.P. Centru de Sănătate Durlești nr. 117 din 17 iunie 2014, starea pacientei Maria Crăciun este gravă. Ultima spitalizare a fost în perioada 06 mai 2014 – 14 mai 2014 în secția cardiologie a spitalului „Sfinta Treime”. Maria Crăciun suferă de: angor pectoral agravat; fibrilație atrială permanentă cu risc de tromboembolism înalt; hidrotorax pe stînga, ICC IV (NIHA); cancer glandă mamară pe stînga.

Susține reclamantul că, prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și instanțelor de judecată i-au fost cauzate suferințe materiale, morale și psihice, denigrare socială, fiind lipsit de relațiile familiale - soție și copil, părinți. Tragerea ilegală la răspundere penală a creat o rezonanță negativă asupra personalității sale.

Prin hotărîrea din 30 decembrie 2015 a Judecătoriei Buiucani, mun. Chișinău s-a admis parțial acțiunea înaintată de Andrei Crăciun și s-a încasat din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Finanțelor al Republicii Moldova, în beneficiul lui Andrei Crăciun suma de 1500000 lei, cu titlu de prejudiciu moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. În rest, pretențiile lui Andrei Crăciun cu privire la încasarea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești în mărime de 4249999,99 lei, precum și a prejudiciului material în cuantum de 215727,9 lei, au fost respinse.

Prin decizia din 06 aprilie 2016 a Curții de Apel Chișinău s-au respins cererile de apel depuse de Andrei Crăciun, Ministerul Justiției al Republicii Moldova, Procuratura Generală a Republicii Moldova și s-a menținut hotărîrea din 30 decembrie 2015 a Judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău.

La data de 20 iunie 2016, Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs împotriva deciziei din 06 aprilie 2016 a Curții de Apel Chișinău, solicitînd casarea acesteia, cu pronunțarea unei noi hotărîri de respingere a acțiunii sau, după caz, modificarea deciziei instanței de apel prin diminuarea prejudiciului moral.

În susținerea recursului s-a invocat că rezultînd din prevederile art. 373 alin.(1) Cod de procedură civilă, instanța de apel verificînd legalitatea și temeinicia

hotărîrii primei instanțe, eronat a interpretat dreptul material care reglementează aprecierea prejudiciului material și moral.

Reiterează că, condițiile de reparație a prejudiciului moral sunt: constatarea încălcării, imposibilitatea înlăturării consecințelor încălcării dreptul intern; existența legăturii de cauzalitate între încălcare și prejudiciu.

Consideră că, instanța de judecată la stabilirea cuantumului despăgubirii acordate cu titlu de prejudiciu moral, a aplicat eronat normele dreptului material ce țin de soluționarea prezentului litigiu, apreciind arbitrar argumentele participanților la proces.

Remarcă că, angajarea răspunderii statului pentru prejudiciul cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală sunt necesare unele condiții speciale și anume existența faptei ilicite. Respectiv nu orice acțiune a organelor de drept atrag răspunderea statului.

Opinează că, măsura preventivă sub formă de arest nu a fost declarată ilegală printr-un act procedural definitiv și irevocabil, iar existența sentinței de achitare nu poate servi drept temei de a invoca că măsura preventivă poate fi considerată ilegală.

Susține că, constatările primei instanțe referitor la faptul că Andrei Crăciun a fost recunoscut ca parte vătămată în cauza penală inteantată la data de 20 martie 2013 în baza art. 309¹alin.(3) lit.c) Cod penal, sunt insuficient de motivate, deoarece reclamantul nu a prezentat probe cu privire la condamnarea colaboratorilor de poliție pe faptul pretinselor acțiuni de tortură aplicate lui Andrei Crăciun.

În conformitate cu art. 434 alin.(1) Cod de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărîrii sau a deciziei integrale.

Decizia Curții de Apel Chișinău a fost adoptată la 06 aprilie 2016, iar Ministerul Justiției al Republicii Moldova a declarat recurs la data de 20 iunie 2016.

Materialele pricinii atestă decizia a fost expediată părților la data de 22 aprilie 2016, conform scrisorii de însoțire (f.d.207), însă, a fost recepționată la data de 29 aprilie 2016, conform stampilei de intrare (f.d.215).

Astfel, instanța de recurs consideră că recursul declarat la data de 20 iunie 2016 de către Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei din 06 aprilie 2016 a Curții de Apel Chișinău, este în termen.

Examinînd temeiurile recursului declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul drept inadmisibil din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 432 alin. (1) Cod de procedură civilă, părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural.

Alineatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a pricinii sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța

judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

Conform prevederilor art. 433 lit. a) Cod de procedură civilă, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

Astfel, argumentele invocate în recursul declarat se referă la dezacordul recurentului cu soluția pronunțată de către instanța de apel, însă nu relevă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Totodată, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reține că recursul exercitat conform secțiunii II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia ei în fapt.

În acest context, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție reiterează și faptul că procedura admisibilității constă în verificarea faptului, dacă motivele invocate în recurs se încadrează în cele prevăzute în art. 432. alin.(2), (3) și (4) Cod de procedură civilă.

În această ordine de idei, Completul Colegiului precizează că, în contextul normelor procedurale din Secțiunea a II-a, Capitolul XXXVIII Cod de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin.(4) Cod de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 Cod de procedură civilă, însă, din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

În acest sens, Curtea Europeană a Drepturilor Omului a relevat în jurisprudența sa constantă, rezultând din prevederile art. 6 § 1 al Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, că nu se impune motivarea în detaliu a unei decizii prin care o instanță de recurs, întemeindu-se pe dispoziții legale specifice, respinge recursul declarat împotriva sentinței pronunțate de o instanță inferioară, ca fiind lipsit de șanse de succes (cauza Rebat și alții contra Franței, Comisia Europeană a Drepturilor Omului, 25 februarie 1995, nr.26561/1995).

În circumstanțele menționate, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a considera inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. art. 433 lit. a), 440 alin. (1) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții

Supreme de Justiție,

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Ministerul Justiției al Republicii Moldova împotriva deciziei din 06 aprilie 2016 a Curții de Apel Chișinău.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului

Tatiana Vieru

Judecători

Valentina Clevadî

Oleg Sternioală